

GAZETA TRANSILVANIEI

Redacția și Administrația
PIAȚA LIBERTĂȚII BRAȘOV
Telefon 226
Abonament anual 200 lei
Pentru streinătate 500 lei
Anunțuri, reclame, după tarife

Fondată la 1838 de George Barițiu

Apăre în fie-care zi de lucru

Prima declarație, după depunerea proiectului de Constituție, a început-o astfel ministrul-șef: „Regret foarte, mult, regretăm cu toții...“
Ghinlon!
Regreți și o să regretați cu toții mai mult, decât ai crede, d-le Brătianu!!

Constituția veche și pactul dela Alba-Iulia

Cu o voință, dar nereușită solemnitate, aranjată la ordinul și după dispozițiile șefului din fruntea fericiților cari împodobiau tribunele ministeriale a fost depus ieri pe biroul Camerei și al Senatului, de față fiind toți parlamentarii urnelor furate, proiectul noii Constituții.

Așadar vechea Constituție, pe care M. Sa Regele a depus jurământul către țară, a fost nesocotită și bruscată de călcăiul brătienist, pentru ca actualii cărmuitori să ofere țării, sub numele de noua Constituție, jugul samavolnicilor liberali.

Atât demnitatea tronului cât și a țării sunt crud atinse de această lovitură de stat, fără pereche, în modul cum se petrece, în istoria statelor constituționale.

Dar dacă actualul guvern a reușit să facă ca țara să nu audă din partea lui cuvântul pe care-l aștepta; ea, țara, și l-a spus prin glasul adevăraților ei reprezentanți, clar și epusai: nu recunoaște constituția unui partid, care pentru apărarea intereselor sale disconsideră și distruge Constituția unei țări.

Guvernul Brătienilor care-și sugerează seva puterii de menținere în fruntea țării dintr-un parlament legat din fraudă și teroare, n-are nici chemare și nici putere de a obliga o țară ca prin a lui poreclită „Constituție“, să ingenucheze în fața potelor de vampir ale partidului liberal. Constituția Brătienilor poate fi recunoscută de cei ce vor vota-o. Țara însă, tocmai prin nerecunoașterea acesteia, este datoare să repare pentru

prestigiul și demnitatea ei, ilegalitatea ce a trebuit să o îndure din partea actualului guvern, care l-a nesocotit și răpădit vechea Constituție cu un cinism pe care numai la furtul urnelor l-a mai dovedit.

Vechiul Regat și-a avut doară Constituția, peste ale cărei dispoziții au trecut nepăsători Brătienii. Același lucru l-au făcut cu rezoluția dela Alba-Iulia, care sub sancțiunea M. Sale Regelui, trebuia să fie temelia așezării politice a Ardealului până la aducerea noii Constituții. Pentru liberali însă nici una nici alta nu a însemnat nimic. Ei au făcut din amândouă aceste acte fundamentale simple petece de hârtie, înlocuindu-le în mod samavolnic cu o Constituție — simbol al intereselor și poftelor partidului lor.

Constituția unei țări nu trebuie confundată cu un act prin care un partid își stabilește și-și impune poftele sale asupra avutului și drepturilor țării respective. Tocmai pentru aceea țara și-a spus cuvântul, prin graiul reprezentanților ei aleși de ea, și nu răsăriți din jaf de urne:

Guvernul liberal care tocmai prin modul cum caută să dea țării o nouă Constituție caldă Constituția acelei țări, nu poate obliga pe nime la respectarea actualului său anticonstituțional. Nădejdele liberale legate de această lovitură de stat se vor prăbuși deci împreună cu Constituția Brătienilor și a făuritorilor ei.

Se vor prăbuși, fiindcă așa cer interesele și prestigiul țării!!

carl deschid posibilitatea unor grele frământări politice prin acțiunea lor. nu numai îndrăzneală și anticonstituțională, dar de-a dreptul criminală.

D-l Brătianu a auzit glasul unui adversar, care, în altul moment, ridică încă steagul alb al păcii.

Era, însă, prea târziu. Surzi sunt auzii loviturii de stat la cuvintele înțelepte și prevăzătoare. Și neînțelegători ai realităților istorice.

Impotriva acestor acte cărmuitori, se va ridica formidabilă opinia publică, întreg poporul românesc, ca să repună în cadrele legalității și a constituționalității cărmuirea acestui țării.

Guvernul Brătianu nu va mai fi atunci. Și poate, va înțelege, după definitivă înfrângere, — nu numai a lui ci și a sistemului său de guvernare, — cuvintele de azi ale d-lui N. Iorga.

Congresul funcționarilor publici

Mișcarea funcționarilor publici ia din nou un caracter acut. Promisiunile guvernului nu n-au îndeplinit de cât sub forma ajutorului insuficient acordat și sub aceea a unui statut care legitimează starea de fapt rea de acum.

Guvernul Brătianu urmărește o singură țintă prin acest statut: să aibă la îndemână arma de reprimare împotriva funcționarilor publici cari ar încerca să turbure socotelile lui și să scuture jugul robiei, al tiraniei guvernelor de partid.

De funcționari, guvernele liberale s-au servit numai ca de niște agenți obligați să execute ordinele de interes de partid.

O declarație și un cântec de lebedă...

— D-l N. Iorga spune guvernului: faceți ce voțiți răspunderea pe d-voastră vă va privi.

D-l Brătianu încearcă să fie fericit, dar cântă a pustiu.

La Senat — fără nici o declarație — la Cameră — cu o declarație și un cântec de lebedă, s'a depus ieri raportul Constituției brătieniste.

D-l N. Iorga a făcut cu acest prilej următoarea declarație, pe care o redăm după notele ziarului „Universul“:

Eu cred că faceți o foarte mare greșală, aceea de a da o Constituție, atunci când țara cere o mai bună organizare și o mai bună sănătate sufletească.

Alte țări au trecut foarte repede asupra unei chestiuni, pe care d-voastră ați ținut-o mereu pe ordinea zilei, ațâțând pasiuni și agitații.

Veniți după atâtea amânări cu o Constituție de partid.

Faceți ce voțiți, răspunderea pe d-voastră vă va privi.

Declară apoi, că d-sa și prietenii săi, își vor spune părerea sincer, fără bizantinismul unora și fără amenințările revoluționare ale altora, cu privire la actul prezentat astăzi.

D-sa însă nu va participa la discuția unui act, pentru deslegarea cărui nu socotește îndreptățite actualele Adunări.

Dacă „Viitorul“ a redat bine declarația de ieri, la Cameră, a d-lui I. Brătianu, președintele Consiliului, — care „a ținut să fie bine precizat care a fost motivul determinant pentru ca să prezinte Constituția“ — atunci avem, în sfârșit, cauzele de înalt ordin de stat ale acestei fericeite împrejurări!?

D-l Brătianu vorbește la Cameră — așa cum și reporterul d-lui Vintilă combate în „Viitorul“.

Pentru un președinte de consiliu, în România-Mare, este cel puțin ridicol să documentezi a la „Viitorul“ necesitatea votării noii Constituții liberale. Și iată cum o face acest ilustru om politic: „ne-am socotit în drept să facem Constituția și parlamentul actual are căde-

Din Parlamentul Brătienilor.

rea să dea României această Constituție. Supreme necesități de stat au impus-o“.

Ați auzit: io, Brătianu! Țara al României, decretz cu dela mine putere și în numele lui Dumnezeu: socot că am căderea divină să fac Constituția țării, iar Parlamentul meu capătă, prin divina mea putere, dreptul de-a da României această Constituție. Supreme necesități de Stat au impus-o. Punct“.

Decret cu divină putere dat la 5 Martie 1925 în București.

Nimic altceva, nici o vorbă de necesități de Stat cari impun ca partidul liberal, singur, să alcătuiască Constituția, pentru a-și așeza stăpânirea de veci asupra țării.

Auziți, necesități de Stat, cer să se facă un Senat liberal, un Consiliu legislativ, care să împiedice orice reformă a guvernelor viitoare, — tot liberal; să liberalizezi... pardon, adică să naționalizezi subsolul și să dai țara peșches familiei d-lui Brătianu.

Iar cine se ridică să așeze libertățile publice și să împiedice monstruoșitatea constituțională liberală — este pentru „voevodul Brătianu“: „Oameni de dezordine, cu atitudinile de hidos aspect, și cu o violență de răsvărire“!

D-l Brătianu, președintele consiliului de miniștri, își insultă adversarii, pe cari nu-i poate milui... și cari îi vor răsturna toate proiectele de dominațiune..

Citind mai departe declarațiile d-lui Brătianu, ai impresia că rălăcește ca o barcă pe-o mare înfuriată, fără cârmaci. Dela autocratismul țarist, d-sa trece la un apel deghizat, care-l pune în contradicție cu întreaga sa atitudine. Astfel spune:

„Constituția se impunea. (De ce? nu suflă nici un cuvânt!) Noi n'am făcut anxietate să putem trece României întregite. Aceasta s'a făcut printr-o unire sinceră și datorită cea mare este, ca făurirea unei noi Constituții, imperios cerută de țară (de ce?! pe ce motive întemeiază d-sa această afirmație?) să fie opera tuturor“.

Al... Exact ceace cere opoziția. Adică Camere Constituante liber alese, pe temeiul textelor Constituției în vigoare

de cât să adopte acest statut.

De așa ceva nu poate fi însă vorba Delegații uniu nei au refuzat să concreeze la proiectul de statut al guvernului, atât de odios este. Cum să adopte, atunci, guvernul statutul alcătuit de Uniune?..

Congresul de Duminecă 11 Martie va trebui să însemne o manifestare de solidaritate a tuturor funcționarilor publici și de grupare a fostelor Uniunii în jurul statutului unic alcătuit de ea.

Funcționarii publici din Ardeal și Banat conștienți că au o mare parte de răspunderea în lupta care se începe pentru realizarea tuturor dezideratelor funcționarilor publici — să trimită delegați, în număr însemnat, la congresul de Duminecă.

Un funcționar public.

Un moment politic. Declarația d-lui N. Iorga la Camera

Guvernul Brătianu a ținut ca, printr'un fast oficial, să înlocuiască manifestările pentru proiectul Constituției sale, al cărui raport a fost depus ieri pe birourile Camerelor fraudate și ale teroarei electorale.

Citirea raportului Constituției liberale s'a făcut în prezența întregului guvern.

La Senat n'a răspuns nimeni. La Cameră d-l N. Iorga a ținut, însă, să precizeze situația. A fost un ultim avertisment dat acelor cari, acoperiți de hula întregului popor, de acuzațiile drepte că duc țara de răpă — vreau totuși să-și încoroneze opera nefastă prin lovitură de stat de astăzi.

D-l N. Iorga a declarat că actualele Camere nu au căderea de a vota Constituția și a avertizat guvernul că procedura sa de astăzi deschide o pagină de grele frământări. Și a atras atențiunea seriosă că provinciile, unite din libera lor voință, sunt îndepărtate tot mai mult prin această politică nenorocită și neînțelegătoare.

Însă-și ideea unității naționale suferă pe urma acestei politici.

Un glas sever dar domol în văltoarea celei mai nebunești îndrăznești cinice. D-l N. Iorga vorbea ca român, ca om politic și ca istoric. În zadar, însă, fiindcă glasul său nu știe să-l priceapă aceia cari n'au altă preocupare decât monopolul dominațiunii politice și economice așezată pe baza Constituțiunei ce vor să împundă țării.

D-l N. Iorga a ținut totuși să spuie adevărul guvernanților trecători de azi,

și alcătuirea unei Constituții noi cu colaborarea tuturor partidelor.

Am putea zice că d-l Brătianu a capitulat.

Impotriva convingerii sale arătată prin această declarație, guvernul său vrea să impună noua Constituție, deși nu este rodul, opera tuturor. De-o parte: camarila din partidul său; de alta: partidul național, țărănesc, partidul d-lui N. Iorga, partidul poporului și chiar fructoșii liberali mai de seamă ca d-nii Toma Stelian, Istrate Micescu, M. Pherekyde, etc.

Este, credem, bine precizată situația. Atunci ce *necesități* de Stat o impun, împotriva convingerilor d-lui Brătianu cari îl cer ca Legea-legilor să fie opera tuturor, împotriva întregii țări?!

D-l Brătianu a zis că e fericită împrejurarea depunerii noii Constituții fiindcă les la suprafață oamenii de dezordine. Dacă poate fi o *fericire* pentru partidul liberal că les la suprafață scoperile criminale ale bancocrației brătenești — ne îndoiim!

Țara va și respinge atentatul ce-l încearcă această hidră cu atâtea labe acaparatoare, și atât de nesăturată!

Constatăm că declarațiile d-lui Brătianu au pus în adevăratul aspect de izolare guvernul și parlamentul său. Și tristă „părere de bine” trebuie să fi avut d-l Brătianu când a spus că regretă cu toți hotărârea d-lui Iorga de-a nu participa activ la făurirea Constituției și că îi pare totuși bine când aude un glas rezervat de adversar politic, când alții alți adversari politici au atitudinile... etc., etc.”

Să fi fost cântecul lebedei?!

Sub stare de asediu

— Se înăspresc condițiile de viață publică în Banat —

Până la primirea acesteia se va fi și aflat, probabil, în întreg județul Caraș-Severin următoarea „Ordonanță No. 2” semnată de comandantul trupelor de vest, d-l general Stratulescu și de prefectul județului, d-l Corneanu, ordonanță a cărei oportunitate rămâne o enigmă, iar severitatea, să fie apreciată mai ales de acei cari trăind aici, își dau seama de câtă liniște domnește în întreg Banatul. E curios că, și ordonanța aceasta, ca și aceea care a purtat No. 1 și care a căzut, se vede, din cauza blândeții ei excesive față de răsvărlirile în masă petrecute de atunci și până acum (exact două luni) ori față de numeroasele crime contra Siguranței statului, descoperite în interval în acest jnuit, e curios că nu s'a aflat de loc în Timișoara, ci numai la sate, în special în Caraș-Severin.

Vor fi arestați și judecați urgent de Consiliul de război al corpului de armată respectiv:

1. Oricine va încerca sau săvârși un delict sau crimă contra Constituției, Siguranței statului sau ordinii publice.
2. Oricine va colporta știri adevărate sau imaginare de natură a stânjeni

desvoltarea normală a activității economice și sociale. Contravenienții vor fi pedepsiți cu închisoare dela o lună și amendă dela 500—2000 lei.

3 Oricine va făuri sau răspândi știri alarmante de natură a pricinui panică și a stânjeni, prin urmare, desvoltarea normală a activității economice și sociale.

Punctele 4—11 tratează despre: cei cari ar poseda arme militare, instalațiuni clandestine, trecerea frontierei în mod fraudulos, etc. iar punctul 12, și cel din urmă, sună așa:

Oricine se va dovedi că sosind într-o localitate, nu s'a prezentat autorităților administrative (poliție, posturi de jandarmi, primării) unde să declare identitatea, localitatea de unde vine, hotelul sau locuința unde este găzduit, urmând același procedeu și la plecarea, având a se face viza pe acte, precum și oricine care primește în gazdă, străinii sau cetățenii români din alte localități și nu l-a anunțat imediat aceiași autorități. Contravenienții se vor pedepsi cu închisoare dela o lună și amendă dela 500—1000, sau cu amândouă deodată, oseb't de pedepsele în vigoare pentru acei dovediți ca spioni, propagandiști sau agitatori.

Ordonanța aceasta e datată: 15 Februarie 1923, Cluj.

Oficiul pentru controlul operațiunilor de devize Brașov.

Oficiul Central pentru controlul operațiunilor de devize înstituit prin legea promulgată prin „Monitorul Oficial” Nr. 253 din 23 Februarie 1923 aduce la cunoștința publicului că în conformitate cu această lege, cu începere dela 1 Martie 1923, nu vor mai putea face operațiuni de devize, (emitere de securi, trate, ordine de plată, etc. sau schimb de monete) decât băncile sau bancherii autorizați de oficiu.

Până ce se va putea face cercetările necesare spre a se stabili definitiv băncile și bancherii cari vor putea lucra cu devize, s'a acordat de Oficiul Central autorizațiune provizorie pentru Brașov băncilor următoare:

Banca „Albina”, Banca Marmorosch Blank & Co. S. A., Banca Românească, Institutul de Credit Funciar din Sibiu.

Se precizează, că prin limitarea provizorie a dreptului de a opera cu devize la anume bănci, Oficiul Central nu a urmărit să facă o clasare după importanța lor sau după garanția ce ar oferi, ca să lucreze conform legii, ci s'a condus de faptul că nu toate băncile fac azi operațiuni de devize și deocamdată Oficiul nedispunând de număr prea mare de organe de control, a fost nevoit să reducă numărul autorizațiunilor provizorii, numai la atât însă, cât să nu aducă prejudicii în mersul operațiunilor comerciale.

În aceasta s'a luat ca criteriu sau vechimea de funcționare sau capitalul băncilor.

Ca urmare a dispozițiunilor legii, băncile neautorizate, cari ar avea de-

pozite streine de lei nu vor putea primi să efectueze din acele depozite, nici o plată sau viriment, în beneficiul unei case din streinăătate decât cu aprobarea Oficiului Central.

Zarafi vor putea continua a face schimb de monete fără altă autorizație deocamdată, nu vor putea schimba însă aceleași persoane în timp de trei luni mai mult de 2000 fr. francezi sau echivalentul în altă monedă pe cursul zilei.

Orice schimb va fi înregistrat în registre speciale și se va lua dela persoana, care face schimbul, declarație că este în limitele de mai sus.

Oficiul de control al devizelor în localitate se compune din: D-l R. Ieremia, Directorul băncii Naționale a României, Brașov, d-l W. Paul, Președintele Camerei de Comerț și d-l D. Popescu, Administrator financiar.

Semnătura Oficiilor o vor avea doi din membrii Oficiului.

Sediul Oficiului este în localul Băncii Naționale a României din localitate.

Cererile se pot adresa susnumitei comisii între orele 9—12 a. m.

Baroul avocaților din Brașov.

— Convocare. —

No. 40—1923. B. A.

Noi, Aurel Safirescu, prim-președinte al Tribunalului Brașov și comisar al baroului avocaților din Brașov, în baza deciziei ministeriale No. 29052 din 24 Iunie 1922, în conformitate cu art. 58 din legea pentru organizarea și unificarea corpului de avocați din 19 Februarie 1923.

Aducem la cunoștința d-lor membrii ai adunării generale a corpului de avocați ai baroului din Brașov, că am dispus convocarea adunării generale pentru ziua de:

Duminecă, 25 Martie 1923, orele 9 dimineața în sala Curții cu jurați din palatul Justiției din Brașov.

Conform cu legea precizată se va procedea la alegerea unui Decan și a 5 consilieri pe periodul de timp: Martie 1923 până la Martie 1926.

Cei cari nu se vor prezenta vor fi amendați conform legii.

Această convocare se va afișa:

1. La sediul consiliului baroului.
2. La sediul instanțelor judiciare edin circumscripția Tribunalului Brașov.
3. Se va face cunoscut personal tuturor membrilor baroului din Brașov.
4. Se va publica în buletinul corpului de avocați Bucureștii, precum și în gazeta locală, „Gazeta Transilvaniei” Brașov, 1 Martie 1923.

Aurel Safirescu, (ss)
Prim-președinte al Tribunalului Brașov.
Pentru conformitate
P. Nica,
oficial.

Știri din Banat

Condamnarea unor criminali. — S'a amân timerbaarea jubileului de 50 ani a Reuniunii române de lectură. — Turneuri artistice. — Diverse.

Timișoara, 1 Martie.

Tribunalul din localitate s'a ocupat azi cu cazul locuitorului Toma Lularu, din comuna Unip. Lularu, cunoscut ca element de ceartă în întreaga împrejurime, s'a certat, prin Septembrie anul trecut, cu consăteanul său, Valentin Schank, Lovirile lui Lularu, acesta căuta să le pareze cu un ciomag ce-l avea cu sine. Faptul acesta l'a îndârjit atât de mult pe bătaș, încât se repezi acasă, de unde se fătoarse cu un cânt de bucătărie. Din fericire însă, Schank a părăsit crâșma în absența lui Lularu, așa că s'a evitat o nenorocire.

În Lularu, însă, fierbea dorul de răzbunare. Seara s'a postat înaintea casei lui Schank, hotărât să-l răpue, dacă se va ivi în locu acestuia, veni Schank Bernat, fratele său. Lularu — ajutat fiind și de soția și de fiul său, în etate numai de 13 ani, care îi țineau pe cel atacat — l'a dat lui Schank Bernat trei loviturile de coțit, în urma cărora nenorocitul sucombă.

Lularu a fost condamnat la cinci ani de zile, femeia sa la opt luni de zile închisoare, iar fiul lor — care este minor — va fi judecat de către justiția micșorilor.

„Reuniunea română de lectură din Timișoara”, era să-și serbeze jubileul de 50 ani în ziua de azi, 1 Martie 1923. Despre această serbare am relatat și noi într'una din corespondențele noastre anterioare.

Acum ni se anunță că serbarea aceasta — din cauza timpului prea scurt pentru organizarea ei și din alte motive — s'a amânat pe ziua de 6 Mai a. c.

Pentru zilele de 11, 12 și 13 Martie se anunță câteva reprezentații, date de către o trupă românească, în frunte cu artista Marioara Voiculescu.

Dela administrația financiară primită următorul comunicat: Circulând știri, că impozitul pe cifra afacerilor (1%) va fi desființat și că încasarea acestui impozit va fi suspendată, — în baza ord. Min. de Finanțe Nr. 238578/1923 se aduce la cunoștința contribuabililor de pe teritoriul județului Brașov, că aceste știri răspândite pentru inducerea în eroare a publicului, sunt lipsite de orice bază legală, deoarece impozitul de 1% este prevăzut în buget, și el trebuie încasat în mod regulat, conform cu legea.

Se invită deci toți contribuabilii supuși acestui impozit, să se conformeze exact dispozițiunilor în vigoare relative la reținerea și plata impozitului, căci — în caz contrar — se vor dresa acte de contravenție în contra celor neglijenți, pedepsindu-i conform legii.

Ardealul din punct de vedere economic

— Urmare. —

Și-acum, fiindcă înșirul toate bogățiile naturale ale Ardealului, vom căuta a le trata pe rând, mai pe larg pe fiecare, precum și pe celelalte bogății, cari decurg din ele, pe bogățiile industriale.

Partea șesoasă ocupă o treime din întreg teritoriul Transilvaniei, și populațiunea ei, după cum e și natural, se ocupă cu agricultura. Pentru a ști care e situația acestor locuitori, în marea lor majoritate Români, e bine să vedem în ce mod era repartizat acest pământ înainte de a ne alipi la Țara mamă, și care e situația de azi.

Proprietatea particulară era reprezentată prin 88%, a Statului prin 8%, și 4% proprietatea de mână moartă.

Foarte interesantă este repartizarea proprietății după naționalități... în urma ultimelor statistici s'a constatat, că numărul proprietarilor trecuți de 24 ani în Ardeal era următorul:

80% Români, 11% Sași și 9% Unguri. Dacă n'ai ști care a fost adevărata situație, ai crede, că Români aveau cel mai mult pământ. Însă Români, deși ca proprietari erau mulți la număr, totuși ca extindere a pământului lor la semnal puțin, deoarece ei în mare majoritate nu posedau, decât loturi mici de câte 2 și 1/2 ha., pe când Sașii deși sunt mai puțin la număr ca noi, totuși

posedau pământ aprospe jumătate cât noi, căci ei aveau proprietăți mijlocii, în mare majoritate de câte 20—100 ha. Ungurii și mai puțin la număr, ca proprietari, băteau recordul, căci în mâna lor se aflau moșiile cele mari, cari erau erate și semănate cu truda Românului, și erau udate cu sudoarea feții lui.

Aceasta era situația înainte de unire, și aceasta este situația în parte și azi, până ce lucrările de improprietare nu se vor termina pe deplin. În tot cazul sper, că improprietarea va șterge acea pată rușinoasă din istoria Ardealului, când locuitorii Români, deși în mare majoritate, pentru a-și câștiga existența, erau siliți să muncească pământul unei minorități, care-și ducea viața în trândăvie, departe de pământurile ce-i aparțineau, pe cari poate nici nu le văzuseră niciodată.

Improprietarea, zic, va șterge acea pată, va crea dipțărani nostri, proprietari de loturi de pământ, cari să le fie de-ajuns pentru muncă, pentru a-și câștiga existența și pentru a duce o viață mai omenească. Atunci situația țărânului nostru se poate îmbunătăți din toate punctele de vedere. Prima dată vor dispărea cei 55% neștiutori de carte, și va pătrunde cultura în păturile poporului nostru, eliberându-l economic din ghiarele streinilor, deșteptându-i ambiția, conștiința națio-

nală și politică, de care mai ales azi, duce mere lipsă.

Însă țărânului nu e de ajuns să i se dea numai pământ, ci mai trebuie, ca Statul să se îngrijească, ca prin diferite mijloace să l ajute pe țărânul, căruia îi dărește și-i va datori existența, și care dibule încă, neputându-se ajuta singur, mai ales azi, când orientarea în viață este atât de grea chiar și celor cu experiență și cu un trecut liber. Statul, a cărui existență se bazează tocmai pe sprințul celor alabi și mulți, trebuie să ajute pe acești țărani economicește și culturalicește... Economicește îl va ajuta, dacă va încuraja cooperarea, care să alimenteze cu capitaluri, nascând ele gospodării țărănești... Statul prin canalizarea și regularea cursului apelor, prin ferme model, prin numeroase școli agricole, prin premii, expoziții agricole, prin consilieri agricoli pricepuți să încurajeze și să dea îndrumări țărânilor, pentru ca ei să poată ajunge la perfecționarea economică, la care au ajuns țărani francezi, burăoză.

Nu mai atunci se va înălța, numai atunci va lucra țărânul nostru, pământul rațional, care pământul va da roade mai multe căci deviza unui bun agricultor trebuie să fie: „Cu mijloace cât mai perfecționate, producție cât mai mare”. Cu mărirea productivității pământului va veni și bunăstarea țărânului, care prin firea lucrurilor, va deveni cel mai sprig apărător al țării și al națiunii. Și din belșugul vieții va răsări aici, la noi, o

cultură românească, care se va revărsa peste tot Ardealul, adăpând și pe conclocuitorii noștri, și atrăgându-i mai mult la sine țării noastre.

Acum fiind vorba de agricultura, vom înșira pe scurt produsele agricole mai însemnate dela noi. Într'aint sunt cerealele, apoi cartofii, speciile de zahăr și tutunul, cu deosebire în Crișana... mai sunt în mică cantitate plantele textile... Una este știut, că până nu se vor încheia gospodăriile țărănești și până ce prin mijloace perfecționate nu se va intensifica producția, cantitatea de cereale produsă în Transilvania, nu va putea acoperi trebuințele acestei provincii, și va trebui să apelăm la producția mănoasei câmpii a țării mame.

Arată de agricultură, în ținuturile noastre este destul de desvoltată și pomicultura, care produce atât pentru consumația internă, cât și pentru export.

Viticultura de asemenea e în floare în Transilvania... Ce e drept, aceasta a cam suferit în trecut din cauza filoxerei, dar s'a refăcut, așa că acum prodogirile noastre, mai ales cele din Crișana, produc mari cantități de vin, atât pentru consumația internă, cât și pentru export. Acest export îl vom face mai ales în Cehoslovacia și Polonia, deși aceste țări au pus taxe urcate la import, pentru a-și încuraja industria lor de bere.

(Va urma)

ULTIMA ORA

Cine încearcă a se pune între Rege și poporul său

Camarila liberală vrea să izoleze Coroana. — Acordul partidelor național și țărănesc ascuns Palatului.

Guvernul Brătianu, vrând să câștige timp pentru lovitură sa de Stat, încearcă o tot mai mare izolare a Coroanei. Camarila acestui guvern are toate îndrăselile, lucrând pe două furturi.

În public, răspândește știri că Regele vrea, cu ori-ce pret, Constituția liberală — iar la Palat caută să falsifice informațiile asupra stărei reale a țării. În special, informații eronate se dau la Palat asupra atitudinii opoziției.

Santem în măsură să afirmăm că, după două zile, încă nu se adusese la cunoștința Palatului știrea că s'a înfăptuit acordul între Partidul național și cel țărănesc. Și, remarcăm, la Palat se dădeau în schimb anumite informații tendențioase.

Este ușor de ghicit de ce se ascunde acest eveniment hotărâtor pentru situația guvernului Brătianu.

În acelaș fel se dau de către guvern informații Suveranului despre întreaga situație politică, lăsându-se să se creadă în special că provinciile unite nu se opun Constituției liberale.

De fapt, însă, în Basarabia guvernul și partidul liberal au pierdut ori-ce influință; de altfel ca și în Bucovina. În Ardeal, lumea dela noi cunoaște adevărata situație ca să i-o mai redăm noi.

De remarcat însă, în ce privește Basarabia: acolo domie azi un înalt spirit democratic și vădit simpatie Partidului național român. Se observă această simpatie în toate cercurile și păturile sociale basarabene.

Basarabia speră în acțiunea salvatoare a Partidului național și eete mai hotărâtă ca oricând să ducă lupta crâncenă împotriva regimului liberal de astăzi.

În Bucovina, d-l Nistor a pierdut ori-ce influință și chiar partizani de-ai săi, deputați, l'au parăsit după fuziunea cu liberalii.

Atunci, cu cine din provinciile unite vine guvernul să-l sprijinească la lovitură sa de Stat?

Fapt de realitate deosebită dar dreaptă pentru guvernul actual, înțelegem și simțăm ce se face ca să înfrâie preparabilul: pierderea delu putere. Informația falsă la Palat nu-l va feri de acest rezultat fiindcă pe Suveran nu poate fi nerămas și prezenta poporului sau ca prizonier al unui partid politic, El, factorul hotărâtor în judecarea realtei situații politice a țării.

Tara nu este cu guvernul liberal ci este împotriva lui și a Constituției sale — iar aceasta se va vedea curând prin manifestările uriașe, timpuri și de înăbușit, ale întregii opinii publice.

Dacă guvernul va persista cu încăpăținare pe calea ce-a apucat, țara va fi zguduită de grave turburări provocate firesc de raportul dintre forța enormă a întregului popor român și rezistența criminală a unei grupe de autocrați, stăpâni de bănci și afaceri, cocoțați la putere și cramponați de ea.

Dacă se va uza de forță — poporul va răspunde cu egală măsură.

Cine va putea cere ascunde Suveranului acest raport de forțe inegale în luptă?

Cu o oră mai de vreme, dar, trebuie să vină soluțiunea dorită de întreaga țară, în opoziție cu o grupă de profiteuri criminali.

Marea înfrunire țărănistă dela Ploești

Ploești, 5 Martie. — Populația județului nostru este într-o vie agitație. Atentatul la proprietatea sabsolului și condițiile tot mai rele de trai pe urma încăpățâții guvernului actual — ridică furtuni de protestare.

În această atmosferă încărcată s'a ținut marea întrunire a partidului țărănesc. Au participat peste 5000 de oameni. S'au ținut două întruniri: în saia „Elzeu” și în curte.

Oratorii reprezentau întreaga țară. Din Basarabia d-l Pan Halipa, iar din Ardeal, prof. universitar Guelea; apoi au mai vorbit d-nii Borcea, prof. univ., Paul Dumitrescu, Vasile Antonescu, Ioanișescu, Pardog, Madgearu, Mihalache, Lupu, etc.

Toți oratorii au arătat atentatul odios pregătit de liberali împotriva libertăților publice și s'a desvâluit scandaloasa afacere pe care o pregătește d-l Vintilă Brătianu și tovarășii săi prin „naționalizarea” sabsolului.

Mile de cetățeni au manifestat în continuu împotriva guvernului și cereau înălturarea lui.

Răscoala la Constantinopol

PARIS. — Guvernul nu a primit nici o confirmare a telegramelor din Constantinopol, cari anunțau că populația de acolo s-a răscolit. (Rador.)

Din Paris, agenția Rador primește știrea că din cercuri oficiale americane se desminte știrea, apărută în „Berliner Tagblatt” și în care se spunea de o intervenție a Americii în chestia Ruhr.

Francezii înaintează în Germania

LONDRA. — În cercurile politice ale Antantel se presupune că ocuparea de către Francezi a nouilor orașe germane însemnează începutul unei acțiuni militare, care ar avea de scop ocuparea întregii Germanii de Sud. În decurs de două săptămâni, Francezii vor fi în München.

N. R. Telegrama aceasta o aduce ziarul local „Brassöl-Lapok”.

Trupele franceze au ocupat orașele Harburg, Mannheim și Karlsruhe și atelierile căilor ferate din Darmstadt. (Telegr. din Leafield.)

Mișcarea studențească

Duminică dimineața, la cantina medicilor, în întrunirea ținută, studenții dela toate facultățile au confirmat memoriul din 10 Dec. 1922. Studenții au hotărât să mențină cererile lor: studenții evrei să nu fie primiți în laboratorii. Ei au fost și avertizați ca să nu vină luni la deschiderea laboratorilor.

Studentul Napoleon Crețu, deținut la Văcărești și eliberat, a făcut sezaționale declarații.

Studentul a acuzat pe unii profesori că în vreme ce-l îndemneau să continue lupta, lucrau în mod ocult și cu guvernul. Aceștia au trădat cauza și în marea Colegiu universitar.

Marele colegiu n'a ascultat de legății studenților, așa că studenții resping hotărârile lor ca neavute Sântem hotărâți — a zis d-l Crețu — să facem o mare mișcare națională în întreaga țară.

Laboratoriile nu s'au deschis nici ieri

INFORMAȚIUNI

Din Geneva se anunță că: Anglia, Franța, Italia și Japonia s'au adresat tribunalului internațional de pace din Praga, cerându-i ca Germania să se aduse în fața tribunalului. Motivul este că Germania a închis canalul Kiel în fața vaporului englez „Wimbledon”. Tribunalul va judeca asupra acestei chestiuni în luna Iunie. Hotărârea tribunalului este așteptată cu un deosebit interes, fiind acesta primul caz când un stat este chemat înaintea tribunalului de pace.

În întrunirea de Duminică ținută în sala Dacia din Capitală, convocată de clerul ortodox, s'a votat o moțiune pentru păstrarea în textul Constituției a termenului: „Biserica creștină ortodoxă este dominantă în Stat” în loc de „are înăltătare în Stat”.

Deraierile se țin lanț. Pe ziua de ieri, în afară de deraerea dela Râul Vadului (despre care am dat ieri amănunte în ziarul nostru) înregistram alta în stația Vasile Lupu, pe linia Iași—Noua Suliță.

La ieșirea din stație, trenul de persoane 321 a deraiat. Șeșe vagoane și locomotiva au sărit de pe linte, răsturnându-se.

A fost omorât pe loc mecanicul Constantin Apeșto; fochistul și un călător răniți grav.

Se zice că ar fi un atentat, la mijloc.

Cu îndeplinirea funcțiunei de directori de poduri și șosele din Transilvania și Banat, au fost însărcinați, cu începere dela 1 Martie 1923, d-nii: Ing. insp. gen. cl. II-a Petre Meininger la direcțiunea VIII, cu reședința la Timișoara; ing. șef cl. II-a Tilea Eugeniu la direcțiunea IX, cu reședința la Cluj; ing. Diaconovici Aurel la direcțiunea VII, cu reședința la Brașov.

Madrid. Celebrul savant Einstein a fost ales profesor de onoare al Universității din Madrid (Rador).

În noaptea de Sâmbătă spre Duminică, ajutorul comandantului de sergenți a găsit pe str. Porții lipite mai multe manifeste studențești cu cuprins antisemit.

Agentul poliției le-a distrus pe toate, păstrând numai unul, pe care l'a preda prefectului de poliție.

Se fac cercetări pentru descoperirea celor ce le-au adus în Brașov și le-au lipit pe stradă.

Un nou dar generos pentru învățământ vine dela d-l Simion Gheorghiu din Galați care donează 2 milioane lei pentru clădirea liceului Vasile Alexandri din Galați și 3 milioane pentru venitul necesar întreținerii unui cămin la acest liceu.

D-na Lucreția Pilția din str. Orfanilor Nr. 19 a încunungițat poliția că mama sa d-na Roza Pilția în vârstă de 76 ani, plecând de-acasă în ziua de 1 Martie cu banii pensiei pe care și-o ridicase chiar în acea zi, nu s'a mai înaplat.

S'au început cercetări.

Laborator Roentgen modern, cu aparatele cele mai noi, uzină electrică proprie, sub manipularea Dr. Papp Ludovic, Str. Orfanilor 25. Medic conducător Dr. Iulu Fischer, specialist. Fotografii și transluminări precum și vindecări cu razele Roentgen și cu raze ultraviolete (cvarț), zilnic și în orice oră din zi.

Continuarea zărilor pe pagina 4-a.

Mari inundații în țară.

După telegrame sosite din Oltenia, apele râurilor au ieșit pe neașteptate, surprinzând populația.

În special, în Craiova inundația din suburbiul Bucovăi a venit cu totul pe neașteptate. Populația nu și-a putut salva nimic din lucrurile casei.

Sânt victime omenești. S'au trimis ajutoare.

Din Moldova sosesc asemenea știri rele. Inundația râului Bârlad a acoperit două mahalale ale orașului Bârlad: Podeni și Munteni.

Locuitorii abia s'au putut salva cu bărcile, surprinși de apele ce vin foarte mari.

Pegubele sânt foarte mari. Casele inundate se dărâmă.

Se așteaptă noi inundații în județ,

deoarece zăpada mare se topește repede pe cursul superior al râului Bârlad.

Din Ialomița se anunță că podul dela Slobozia a fost rupt de apele mari ce vin tumultuoase.

Va sprijini Rusia o acțiune militară germană?

Berlin. — Conducătorul socialist german Kautski constată în ziarul „Vorwärts” că „un eventual atac al Germaniei împotriva Francezilor nu ar avea nici sprijinul militar și nici cel material din partea Rusiei”. (Rador.)

Pentru a face posibil și celor cu stare materială mai puțină să se îmbrace cu toată scumpetea, în mod corăspunzător situației pe care o ocupă, am deschis în depozitul meu o secțiune pentru osi cu

STARE MIJLOCIE

unde se pot confecționa în mod solid

costume de bărbați din stofa de lână veritabilă cu Lei 1600-2800
paltoane de iarnă din stofa de lână veritabilă cu Lei 1800-2900

MAGAZINUL DE HAINE
M. NEUMANN,
VIENA. BRAȘOV.

CONVOACARE Societatea „Junilor bătrâni” invită pe toți membrii săi la adunarea generală ordinară, ce se va ține **Duminică, 11 Martie 1923**, în sala școlii bisericii Sf. Treimi de pe Tociile, la 11 ore înainte de amiază. La ordinea de zi va fi:

1. Raport despre activitatea comitetului.
 2. Raportul casarului.
 3. Alegerea noului comitet.
 4. Alegerea șergilor pentru Paști.
- Totodată se atrage atențiunea membrilor a se prezenta în corpore la orele 8 1/2 a. m. la biserică Sf. Treimi de pe Tociile, pentru a lua parte la parastasul ce se va face în memoria membrilor societății, morți în decursul anului.
- Brașov, 6 Martie 1923.**
Socaciu, președ. N. Ardelean, secr.

Concertele Weingartner. Directorul Operei populare și a orchestrei filarmo-nice din Viena **Felix Weingartner** și soția sa Roxo Kalisch-Weingartner, o celebră cântăreață vor da în zilele de 14 și 15 Martie a. c. două concerte în orașul nostru. În concertul din 14 Martie seara va cânta d-na Weingartner bucăți de Schumann, Schubert, Brahms etc. fiind acompaniată de soțul ei. La concertul din 15 Martie d-l Weingartner va dirigia orchestra Societății filarmo-nice care va executa Simfonia a VII a de Beethoven, Simfonia neterminată de Schubert și overtura Eleonora de Beethoven. Bilete se găsesc în prăvălia Teilmann și Speil din Șrul grăului.

CONCURS

pentru întregirea posturilor vacante la Casa Cercuală pentru Asigurările Sociale din Satu-Mare.

- a) Un post de șef de birou principal cl. II.
 - b) „ „ „ „ cl. II.
 - c) 2 posturi de subșef de birou cl. I.
- Leafa stabilită pentru fiecare din posturile acestea este următoarea:

FUNCTIUNEA	Cl.	Salariu de bază		Indemnizație de chirie cota în %	Indemnizație de scumpete		Spor de scumpete 150%	
		Lei	b		Lei	b	Lei	b
Șef de birou principal . . .	II.	1050	—	15, 20, 25	300	—	450	—
Șef de birou	II.	850	—	15, 20, 25	300	—	450	—
Subșef de birou	I.	800	—	15, 20, 25	300	—	450	—

Funcționarii căsătoriți cu un copil primesc în plus 100 Lei lunar.
Funcționarii căsătoriți cu doi copii primesc în plus 150 Lei lunar.
Funcționarii căsătoriți cu trei și mai mulți copii primesc în plus 250 Lei lunar.
Dontorii de a ocupa aceste posturi sunt invitați a înainta cererile timbrate la Casa Cercuală din Satu-Mare, de unde vor primi la cerere și informații amănunțite până la 20 Martie 1923, inclusiv (termin de 15 zile).

Condiții generale de admitere: A fi major și cetățean român, a se bucura de toate drepturile civile și politice. A fi satisfăcut îndatoririle legii de recrutare în armată. A dovedi prin atestat medical dela un medic oficial că e deplin sănătos. Cunoașterea deplină a limbii române în scris și vorbă. Dovadă de purtare și capacitate dela oficiile unde a funcționat în urmă.

Condiții de capacitate: Subșefi de birou șase clase secundare. Șef de birou opt clase secundare. Șef de birou principal bacalaureat.

3663 1-2 Casa Cercuală pentru Asigurările Sociale din Satu-Mare.

Stofă de lână
38 mai ieftin ca ori unde 38
Marele Magazin din Transilvania
Brașov, strada Porții.

Cinema-Apollo (Teatrul Național)

Marti 6, Miercuri 7 și Joi 8 Martie la orele 4 1/2—6 1/2 și 8 1/2—10 1/2, cea mai puternică dramă istorică a sezonului

Lady Hamilton

In rolurile principale: Lyane Heid, Werner Kraus și Konradt Weidt.

No. 26/ex. 1923.

Publicațiune de licitație.

Subsemnatul executor jud. regescy, prin aceasta publică, că în urma deciziei al Judecătorei de ocol Brașov No. G. 4422/1922 în favoarea reclamantei vād. Maria Soiu pentru încasarea creanței de 5000 Lei capital și acces., se decide termen de licitație pe 20 Martie 1923, ora 10 a. m. la fața locului în comuna Râșnov No. 571, unde se vor vinde prin licitațiune publică 1 vacă, 1 taur și grâu în valoare de Lei 10.000, în caz de nevoie și sub prețul de estimare.

Brașov, la 1 Martie 1923
Executor judiciar
Filip Crișan.

Nu cumpărați ciorapi!
38 până nu veți vizita magazinul nostru 38
Samuel Tabak & Comp.
Brașov, strada Porții

„Saxonia” Nr. 200.

Depozitul mare de vinuri și must en gros și en detail

tot felul de vinuri din Ardeal și din Regat ca și must cu prețurile cele mai convenabile.

6345 88-88 **Georg Fleischer,**
Brașov, strada Vămii 23.
Engrosiștii se bucură de un rabat mare.

Prețuri de reclamă

Stofe de lână	Cumpărați
Pânsături	Mumai
Madipolon	L
Stamburi	Marele Magazine
Muselinuri	din
Pânsă de clarciaf	Transilvania
Satenuri	BRAȘOV,
Basmale	str. Porții
Plepom	38
Spîțuri	
Nasturi	
Ciorapi	
Mănuși	
Marchiseturi	
Fularde	

GAZETA DE PRAGA (GAZETTE DE PRAGUE)

apărând în franțuzește și englezește, este primul ziar comercial cehoslovac destinat steinătăței.

Veți găsi regulat lista principalelor fabrici și principallilor exportatori cehoslovaci de diferite produse.

Apare de 2 ori pe săptămână și da informațiuni precise asupra producțiunii industriale și a târgului cehoslovac.

Dacă vreți să aveți relațiuni comerciale bune în Republica cehoslovacă, abonați-vă la „Gazette de Prague” (Abonamentul în coroane cehoslovace 124, pentru un an) și încredințați publicitatea lui, care va va aduce foloase reale.

Numere speciale se trimit gratuit la cerere. Toate informațiunile comerciale, etc., se dau abonaților noștri și celor cari publică anunțuri, gratuit și imediat prin poșta.

„Gazette de Prague”
Praga III Nerudova ul. 5
2880 38-0 Cehoslovacia.

Domnii Abonați ai ziarului care sunt în restanță cu plata abonamentului, sunt rugați ca de urgență să trimită costul abonamentului prin mandat postal, contrar vom fi siliți a sista trimiterea ziarului.

Administrația

Caut vârghei (bile) de brad dela 10—12 cm. gros la bază și 6 cm. la vârf, dela 4 metri în sus lungimea, cojite, uscate. Să se arate prețul pe metru cub și stația de încărcare.

6-0 I. Bulligă, Azuga.

„SAXONIA”,
Intreprindere de reclame și anuniuri,
Brașov, str. Principele Carol Nr. 11.
Telefon Nr. 29. (Kronstädter Zeitung).
Agentele de publicitate.
Contracte speciale de publicitate cu toate ziarele din țară.
Organizație de reclamă sistematică.
Proecte și oferte gratuit.

8272 29-0

Biroul de informațiuni și Expertize de păduri.

Face vânzări de case, păduri cum și evaluări, atât pentru cumpărători cât și pentru vânzători. Vânzări de materiale lemnoase de orice esență, atât pentru cine vrea să vândă, cât și pentru cine vrea să cumpere — face expertize de păduri, contra plata deplasării sau comision, ne transportăm la domiciliu.

Biroul de informațiuni
IOAN BULIGĂ, Azuga.
Telefon (casă)

„Saxonia” Nr. 270. 3389 11-0
Primim tot felul de lucrări de Giuvaergii în aur și argint.
Cumpărăm constant aur mărunț, argint, briliante și mărgele.

H. Ostersetzer,
giuvaergiu.
Brașov, Târgul Grăului Nr. 9.

Comptabil, să nu fie mai în etate decât treizeci de ani, cunoscând limbile română și germana precum eventual și materialele din brânza petroliferă, se caută de către o mare societate petroliferă din Ploiești. Ofertele respective, conținând toate datele personale, pretențiuni de salariu, copii de pe certificate precum și referințe, se vor adresa sub „Ploiești” la Administrația ziarului. 8663 2-3

De vânzare un automobil Renold

în perfectă stare, cu 4 locuri. Dontorii de a-l cumpăra îl pot vedea la Traian Coveșan, Vârhegy (Subcetate) lângă Boroșneul-mare. 8656 1-8

Leccióni de limba franceză, engleză și Italiană predă POPOVICI, Târgul Cailor 18. Adresați 2-4 p. m. 3654 1-2

Bună corespondentă, cunoscând perfect limba română și bine limba germană, stenographia și mașina de scris, se caută de către o mare societate petroliferă din Ploiești. Ofertele, conținând toate datele personale, pretențiuni de salariu, copii de pe certificate precum și referințe, se vor adresa sub „Ploiești” la Administrația ziarului. 8659 2-8

Cat și răspândiți
GAZETA TRANSILVANIEI

„Chaussures Echo” este marca celor mai bune ghete.

Lloyd 1113. 3-6 3648

Sosirea și plecarea trenurilor din gara Brașov.

— Valabil dela 1 Noembrie 1922. —

Sosirea			Plecarea		
din București:			spre București:		
Trenul:	Nr.-ul	Ora:	Trenul:	Nr.-ul:	Ora:
Accelerat	11	12.33	Personal	128	23.18
Personal	129	14.47	Orient-Express	14	2.31
Accelerat	15	19.14	Accelerat	10	3.35
Personal	177	22.47	Personal	178	5.45
Accelerat	9	2.01	Accelerat	16	10.20
Orient-Express	13	3.00	Accelerat	12	16.57
Personal	127	6.12	Personal	130	15.55
din Oradea-mare:			spre Oradea-mare:		
Personal	128	22.50	Accelerat	11	12.53
Accelerat	10	3.20	Personal	129	15.26
Personal	178	5.21	Personal	177	23.07
Accelerat	12	16.43	Accelerat	9	2.15
Personal	130	15.25	Personal	127	6.30
din Arad:			spre Arad:		
Orient-Express	14	2.14	Accelerat	15	19.35
Accelerat	16	10.00	Orient-Express	13	3.21
din Făgăraș și Sibiu:			spre Făgăraș și Sibiu:		
Mixt	690 (numai din Făgăraș)	7.14	Personal	233 (până la Sibiu)	7.15
Personal	243 (din Sibiu)	12.30	Mixt	689 (numai până la Făg.)	16.30
din Sf. Gheorghe (Brețcu, Miercurea Ciucului și Târgu-Murăș):			spre Sf. Gheorghe (Brețcu, Miercurea Ciucului și Târgu-Murăș):		
Personal	222	10.03	Personal	223	7.25
Personal	226	14.35	Personal	221	14.00
Personal	224	22.35	Personal	225	16.50
din Zernești:			spre Zernești:		
Mixt	686	6.56	Mixt	685	7.35
Mixt	688	13.40	Mixt	687	17.00